

Kwartaire mollusken uit den ondergrond van het Twiskegebied

Op 29 September 1942 had ondergeteekende gelegenheid het opzuigen van diluviaal zand, benodigd voor het leggen van een dijk om het Twiskegebied in Noord-Holland, bij te woren. Dit zand werd van een diepte van ongeveer 24 m, onder het "veen op grotere diepte" vandaan, opgezogen uit de z.g. Zuidwestplas. Dit is een diepe plas, die aan de zuidzijde van het Twiskegebied, tusschen Oostzaan en Landsmeer, gelegen is.

Uit het opgezogen zand konden fossiele mollusken gezeefd worden, die voor het grootste deel wel uit de jong-plistocene afzettingen onder het "veen op grotere diepte" afkomstig zijn. Deze afzettingen moeten tijdens den laatsten ijstijd, den z.g. Würm-ijstijd, gevormd zijn en kunnen geacht worden overeen te komen met de aeolische en limnische afzettingen van denzelfden eeuwigdom, die in 1942 in de tunnelputten te Velzen ontsloten waren ').

Van de uitgezeefde land- en zoetwatermollusken is het waarschijnlijk, dat de volgende soorten uit deze afzettingen afkomstig zijn:

Pupilla spec. (één beschadigd exemplaar)

Succinea oblonga Drap., met de var. elongata Sandb.,

Clausilia punila C.Pfeiff. (helaas slechts één beschadigd exemplaar),

Pisidium amnicum (Müll.).

Pisidium henslowianum (Shepp.) var. inappendiculata Moq. Tand. en

Sphaerium solidum Norm. (één losse klep van dezelfde dunschalen en betrekkelijk breeden vorm als te Velzen werd gevonden).

De determinatie van Clausilia punila dank ik aan den heer F.E. Loosjes, die der Pisidia aan den heer J.G.J. Kuiper.

Wat betreft de mariene mollusken, voor zoover zij tot de fauna van de Riss-Würm interglaciale Eeuwen behoren en niet uit jongere

afzettingen of recent uit ons land bekend zijn, mogen wij veronderstellen dat zij - evenals te Velzen het geval bleek te zijn - op secundaire ligplaats in deze zelfde zanden voorkomen. Dit zijn met name:

Bittium reticulatum (da C.),
Divaricella divaricata (L.),
Dosinia spec. juv.,
Paphia aurea senescens (Cocc.) en
Aloidis gibba (Ol.).

Andere mariene soorten als:

Littorina littorea (L.),
Littorina saxatilis (Ol.) var. rudis (Mat.),
Hydrobia stagnalis (Bast.),
Hydrobia ulvae (Penn.),
Mytilus edulis L.,
Mysella bidentata (Mont.),
Cardium edule L., en

Scrobicularia plana (da C.), waren waarschijnlijk uit boven het "veen op grotere diepte" gelegen holocene mariene lagen afkomstig. Zij waren talrijker naarmate het door den zuiger omhoog gebrachte materiaal minder zand, doch meer klei en brokken veen bevatte. Dit was het geval wanneer een tijd lang op een plaats gezogen was, zoodat in den bodem een trechtervormige holte was ontstaan, waarin materiaal van hooger dan 24 m - N.A.P. gelegen lagen naar beneden kon storten en zoo bij de opening van de zuigbuis kon komen.

C.O. van Regteren Altena.

¹⁾ Verg.: C.O. van Regteren Altena en J.G.J. Kuiper, Plistoceene Land- en zoetwatermollusken uit den ondergrond van Velzen (with an english summary). Zool. Meded., vol. 24 (in druk).